

Acésta fôia ese
cate 3 côle pe 'luna
si costa 2 florini v. a.
pentru membrii aso-
ciatiunei, éra pentru
nemembrii 3 fr.
Pentru strainatate
1 galbenu cu porto
postei.

TRANSILVANI'A.

Fôia Asociatiunii transilvane pentru literatur'a romana
si cultur'a poporului romanu.

Abonamentul se
face numai pe cate
1 anu intregu.
Se abonédia la Comi-
tetulu asociatiunei in
Sibiiu, séu prin posta
séu prin domni co-
lectori.

Nr. 20.

Brasiovu 15. Octombre 1877.

Anulu X.

Sumariu: Idei fugitive despre industri'a de casa si industri'a mica. (Fine.) — Notiuni relative la economi'a sociale si la istori'a civilisatiunei in Transilvani'a. — Discussiune istorica interessanta din societ. academica. — Procesu verbale. — Bibliografia.

Idei fugitive despre industri'a de casa si industri'a mica

(Fine.)

Femeile nóstre inca totu mai au si preste érna multu de lucru; ele hecela, peptina, torcu, urdiescu si tiesu la pensa ori la panura, dupa aceea se punu pe inalbite si cusute; portulu loru nationale cu multimea de colori si figuri antice, adesea classice si escellente, cere diligentia multu mai mare cá dela femeile magiare si sasesci. Cátu tiene „Tiér'a Oltului,“ „Tiér'a Bârsei,“ cu regiunea deintre Oltu si Ternav'a mare, femeile nóstre tiesu atáta pensa si panura, in càtu comerciantii dela Brasiovu mai cumpara dela ele pe fia-care anu in valóre pàna la 100—150 mii de florini si o trasportà pàna preste Dunare. In straie (tióle) de lana si de amestecatura, in covóra ordinarie si mai bune, in tióle de cai, in zablaié si desagi etc. se invertu numai in Brasiovu preste $\frac{1}{2}$ de milionu. Dara de es. industri'a straiatoru de càti-va ani incóce este combatuta taré de industri'a plaponeloru. Ce ar costa inse pe femeile nóstre, cá se invetie a face plapone, cá se nu le mai póta aduce nimeni de pe la Vien'a? Nimicu nu le costa; ele sunt destepte dela natura si ambitióse destulu, pentru cá se'si mesure poterile cu ale nemtióiceloru si slovaceloru. Déca porturile se schimba, isi voru schimba si ele speci'a de industria si modulu de a lucra, éra de industri'a domestica nu se voru lasa.

Scopulu nostru supremu in acésta cestiune de viétia trebue se fia, cá pre càtu numai suferé conditiunile climatice si óresi-care legi ale estetice, poporulu nostru se'si conserve portulu propriu, pe care'lu póte silu scie face in familia, cá se nu dea bani pe elu; totu-odata, cá din materiile crude pe care i le produce natur'a, se prefaca pre càtu se póte mai multe in manufacturi, spre a le da valóre déca s'ar potea, indiecita si insutita. Dvóstra ati vediutu acea catrintia, a carei frumsetia te prinde de ochi. Ea cá lana simpla tragea abia 1 punctu; s'a vendutu inse cu 4 fl. Dara acelea stergarie (in Romani'a le dicu marama) de borangicu (metasa alba, cruda), acea invelitória de capu, care sta asia de bene femeilora dela Sacele si dein Schiaii Brasiovului, cá la nesce Dóme dein vechime, càtu costa

unulu de acelea? Câte 10 pana la 18 florini. Unu covoru de mésa, care tragea 6 punti, s'a vendutu cu 30 fl. Fabricele sciu face deintr'unu kilo de inu, dentele de 100 fl. si dein 150 kilo de trentie, albe charthia fina de cigareta in valóre de 80 fl. Noi inse nu pretendemu minuni de acestea dela industri'a domestica; ceremu numai, cá se dedamu pe poporu, cá se'si dica in tóte dilele indata dupa Tatalu nostru: Siese dile se lucramu, apoi se adaoge invetiatur'a angliloru: Timpulu este banu.

Noi cu industri'a nóstra de casa ar trebui se fimu cu atátu mai mandrii, cá déca aceea esiste talis qualis, meritulu unicu si eschisivu este alu poporului. Nimeni pe lume si nici-unu gubernu nu si-a datu vreodata cea mai mica ostenéla de a invetia pe poporulu romanescu la vreo arte, la vreo professiune; toema dein contra, au esistatu pana mai deunadi legi severe, chiaru barbare, privilegiuri egoistice, neumane, care opria strinsu pe romanu dela invetiarea oricarei professiuni. Deci déca poporulu romanescu isi cultivà si conservà industri'a sa domestica antica, acésta se intemplà in mani'a legiloru si cu infruntarea barbariei. Pana in anii absolutismului se confiscà pens'a si panur'a femeiloru satene, care se incumetá se aduca spre vendiare pe la cetatile sasesci, si numai la tergu de tiéra potea se vendia intr'o singura di. Se mai póte mira cineva, cá acea industria domestica a remasu totu cea primitiva, candu amu avea mai virtosu se ne miramu, cá ea mai existe, si ca pe femeia romana o ai vediutu in trecutu, precumu o vedi pana in dio'a de astadi, mergundu la lucrulu campului cu furc'a de torsu in brfu.

Asociatiunea nóstra transilvana pentru literatur'a si cultur'a poporului si-a luatú intre altele si acea problema spre deslegare, cá se impinga pe una parte a tenerimei la invetiarea professiuniloru merunte, la inbraciosiarea acelu ramuri de industria, pe care noué pe vine se o numjmu in acésta tiéra, industria sasésca, din cauza mai virtosu, cá aprópe numai sasii au avutu privilegiu pe ea. Manufacturele sasesci avusera cautare stralucita in cursu de seculi, pre càtu timpu privilegiulu esclusivu era aparatu cu sabia, éra sisthem'a prohibitiva a statului séu nu suferea se intre de airea manufacturi, séu cá le in-

carcă cu vami enorme, în catu la rari ómeni le dá man'a cá se le aduca dein strainatate. Era inse si portulu diverselor clase de poporu regulatu totu prin legi si regulamente municipali, prin urmare nu era permis se se pórte care cumu voiá cá în dilele nóstre, si s'au vediutu casuri, de es. în Brasiovu, pe la începutulu acestui seculu, candu unu comerciante sasu adusesse femeiei sale una parechia de pantofi dela Vien'a, în care ea mersese la baserica în dío'a de pasci; dara prefectulu cetatiei (Bürgermeister, Oberrichter) a confiscatu acei pantofi indatu dupa esirea dein baserica. Stible cu lustru (vachsuite) inca era opritu o porta sub pedepsa de a descultia pe calcatoriulu de privilegiu prin manile hoheriului, cá se fia rusîne ómeniloru „a incaltia ciobóte frantiosesci.“ Acea rigóre observata pe la cetati si oppide cu respectu la portulu diverselor classi de locuitori se esplica, precumu atinseiu mai în susu, din statutele si regulamentele municipali si ale corporatiuniloru. În cátu pentru locuitorii comunelor rurali, adeca pentru poporulu agricultorulu, portulu era regulatu prin edictulu 47 din an. 1650 (Aprobat. C. P. art. V.*). Observandu bine vomu afla, cá acea lege isi esercità influenti'a sa pana în dilele nóstre asupra industriei transilvane; cá-ci a interdice locuitoriloru cá se nu cutedie a porta vestmente de panura colorata, nici caciula captusita de 1 florinu (dupla és forintos süveget), nici camasia de pensa subtire (gyoles inget), nu semnifica mai puçinu decât a smanci din man'a femeiloru tóte acelea plante si scórtie de arbori, cu care sciu ele colora torturi, a condamna pe poporu, cá inseilandu câte una piele cruda de miel se o numésca caciula si se o traga pe urechi, în fine a constringe pe agricultori cá se se lasa de cultivarea inului, pentru ca femeile se nu póta tiese pensa fina. Totu ce s'au facutu în decursulu secoliloru pe acestu terrenu preste voi'a acelei legi, dà testimoniu pentru puterea de viétia a poporului si elasticitatea spiritului seu.

Pe langa reminiscentie de acestea, eu unulu nu me miru, cá de una parte industri'a sasésca în Transilvani'a remase în cód'a toturorulu, éra de alt'a, cá fruntasii poporului secuiescu de càtiva ani încóce lucra în secu voindu a introduce si popularisa industri'a domestica. Pana se cugete ardelenii la reforme, popórale civilisate ale Europei esira inaintea nóstra cu unu seculu si mai bine. Ele inse nu ne lasara nici pe noi în pace, ci spargèndu cá prin farmecu prin ruginitele nóstre institutiuni, ne desbracara successive de portulu albu si ne inbracara în colori variate, ne descultiara de opinci si ne detera stible; sfarmara multime de resbóie primitive si ne invelira corpulu în bumbacarii subtirele, aprópe transparente. Corporatiunile sasesci se spulberara, legile respective remasera în desvetudine.

* Paraszt ember és bérés szolga, posztó ruhát, nadragot, csizmát, dupla és forintos süveget, gyoles inget viselni semmiképen ne mérészeljen.

Aici stamu astadi, éra conditiunile în care ne aflamu pe terenulu industriei sunt destulu de triste. Cu acestea voiú se dicu, cá déca pe una parte a tenerimei nóstre o indireptamu spre inbraciosiarea industriei mici, precumu si trebue se facemu cu orice pretiu, se o invetiamu totu-odata, cá cu atàta càtu va invetia în patri'a nóstra, nu póte se ajunga la nu sciu ce perfectiune, nici se combata concurenti'a, ci cá are se aspire neincetatu la perfectiune ulterióra.

În càtu pentru industri'a domestica, rogu pe toti dd. membrii acestei asociatiuni, cá prin auctoritatea si esemplulu propriu alu nostru si alu familiiloru nóstre se o incuragiamu si recomandamu în totu timpulu si pretutindenii la poporu. Se combatemu obiectiunea, cá cutare manufacturi se cumpera cu pretiu multu mai micu din bolte, decâtu ar cósta facerea loru în casa; cá-ci dilele si órele perdute fóra picu de ocupatiune pentru milióne de braçia costa neasemenatu mai multu pe natiune, mai alesu déca vomu arunca în cumpana si cunoscutulu adeveru: *Ocium pulvinar diaboli*. Tocma pentru acésta, se spunemu totu-odata poporului, cá se nu'si lapede nici portulu cu minte usióra, luandu-se dupa secaturile de mode, alu caroru scopu invederatu este spoliarea popóralorulu si tieriloru agricole. Las' cá multime de porturi europene sunt neasemenatu mai uríte decâtu cele romanesce, dara capulu lucrului la ori-ce portu este, cá se fia curate în sensulu strictu alu cuventului. Nici chiaru de opincile multu batjocorite se nu ne genamu. Cautati la grup'a oficiariloru dein statulu maioru si de adiutanti ai lui Traianu pe column'a lui, cu ce sunt incaltati càtiva din ei: cu opinci, fórté comode, usióre si bune la marsiuri lungi. Opinci, sandale, pantofi, papuci numiti astadi stiblette, cisme séu ciobóte, exigentiile climatice si anotimpurile au se decida asupra loru.

Bine se fia întielesu: Nu ceru eu, cá se luamu asupra-ne rol'a fórté ingrata a fabulosului Robinson Crusoe, aruncatu de valuri într'o insula selbateca. Nu asteptu cá se ne preparamu în familia tóte lucrurile necesare în viétia; dorescu numai, cá se invetiamu a ne folosi de totu timpulu pusu noue de Ddiu la dispositiune, a'lu capitalisa pentru noi si descendenti nostrii în decursulu toturorulu secoliloru.

G. Baritiu.

Notiuni relative la economi'a sociale si la istori'a civilisatiunei în Transilvani'a*).

Introductiune.

Interesele réciproce, bine întielese si adesea vitali ale tieriloru limitrofe pretindu, cá locuitorii lor se le cunósca perfectu si din tóte punctele de vedere.

Tiér'a cunoscuta cu numele seu codificatu în legile sale fundamentali, cá Mare principatu Tran-

Dissertatiune cetita în una din sedintiele publice ale societatei acad. rom. din a. c.

silvani'a, este limitrofa cu Romani'a pe distanți'a considerabile de 94 miliarie austriace, adeca spre miédiadi cu Munteni'a pe 60, spre resaritu cu Moldov'a pe 34, la care s'aru mai putea adaoge 8 mil. spre Bucovin'a. Acésta vecinatate intinsa pe una suprafaci'a atât de vasta, la prim'a vedere ar da se intieléga tóta lumea, că acești vecini se cunosc perfectu unii pe alții din tóte punctele-de vedere; in realitate inse cunoscinti'a nóstra reciproca este destulu de problematica. Eu inse credu, că in faci'a metamorphoseloru economice si sociali, la care suntemu espusi cu totii chiaru si fóra vo'i'a nóstra, acésta lipsa de cunoscintia, care a duratu prea peste mesura multu, trebue se fia corrésa si delaturata cu ajutoriulu esperientiei ce avemu se facemu cu faci'a scientiei in mana. Déca popórale acestoru tieri invecinate se cunosc pucinu séu nici-de cumu unele altele; déca comerciulu dintre densele comparatu cu ale altoru tieri vecine de aceeași intindere este neinsemnatoriu, datori'a filoru patriei de ambele parti este a cerceta pedecelé si cauzele izolarei, pe fia-care dupa natur'a lor, cá se scimu ce avemu se indreptamu si se delaturamu. Acelea pedece s'aru putea resumme in doue clase, adeca unele create de omnipotentia mana a naturei, éra altele inventate de ómeni. Pe cele de antaiu ni le face cunoscute geographi'a phisica si topographi'a; pe cele omenesci le invetiamu din istori'a si din statistic'a unei tieri.

Scopulu meu momentanu este, cá se aruncu una privire rapede preste pedecelé phisice, alt'a si mai rapede preste cele omenesci, éra apoi se me restringu la enumerarea aceloru producte si thesaure ale Transilvaniei, care in ori-ce tíera facu basea economiei sociale. Numai atáta pentru astadata; cá-ci déca asiú voi se mergu mai departe, nu mi-ar ajunge unu volumu respectabile.

I. Pedece naturali. Suprafaci'a marelui principatu alu Transilvaniei este de 1102-76 miliarie geographice séu 1054-79 austriace patrate, adeca camu pe diumetate câtu este Romani'a intréga, alu carei teritoriu se determinase prin tractatulu dela Parisu din 1856 circa cu 2197 mil. geographice séu 120,973 chilometrii □. Acelu teritoriu alu Transilvaniei este nu numai incongiuratu preste totu de munti inalti, dara chiaru interiorulu ei se afla curmatu prin câteva serii de alti munti si dealuri inalte, carii se ramurescu in diverse directiuni, lasandu pe la midiu-locu vali largi si numai ici colea câte unu siesu mai intinsu, éra campii vaste precumu sunt ale Munteniei si ale Ungariei, lipsescu. 34 de munti ai Transilvaniei au inaltimea computata dela nivell'a marei intre 1592 treptatu pana la 5000 de urme, éra alti 38 dela 5000 pana la 8046 urme. Muntii cei mai inalti spre Bucovin'a si Moldov'a sunt: Gutinulu de 4500, Gogósi'a 5038, Lupulu 5201, Ciblesiulu 5756, Ineulu*) la Rodn'a 7159 urme. In Secuime spre Mol-

dov'a avemu Urdícariulu (ungur. Csikjános) de 5098, Alesandru celu mare (ung. Nemere) la Oituzu 5176, Hargitta la Racosiu 5573, Lacatiariu (Lakoczás) la Zabol'a 5641 arme. Spre Munteni'a despartu muntii Ciucasiu de càtra passulu Buzeu (Bodza) de 6217, Buceciu in districtulu Bârsei 7951-80, Pétr'a-Craiului la Zernesci spre Rucaru 7101, éra in distr. Fagarsiuului Tatarulu de 6092, Pétr'a-alba 6034, Scar'a 6725, Surulu 7259, Budislaulu 7482, Vêrfulu Url'a 7850; Buteanu la comun'a Arpasiu 7961, Negoiuulu, celu mai inaltu in Transilvani'a 8046 de asupra comunei Cártiasiór'a. Dela Oltu spre apusu pe la Sibiu inainte sunt muntii Gausiór'a de 6219-50, Cloubucetu 6499, Negovanu 6782, Frumós'a 7169. Spre Orasteia si Hatiegu, adeca spre Banatulu Craiovei, Godeanu 5255, Surianu 6517, Paringulu din susu de Petrosieni 6611, Slavoiu 7670; in regiunea Riului mare Vêrfulu-Petrei 6937, Retezatulu 7854, la fruntaria Scarisiór'a-mare. Spre Banatulu Temisiórei dincolo de Pórta-de feru a Corviniloru, Rusc'a 4306. Dincolo de Murasiu spre Ungari'a, Muntele mare 5756, Bihari'a de 5828'. Muntii din laintrulu tieriei dela 2000 pana la 4000 urme ii trecemu aci cu vederea. Pe distanți'a susu aratata, adeca câtu tiene dela muntele Scarisiór'a-mare dintre Tránsilvani'a, Banatu si Olteni'a, giuru-inpregiuru papa susu la muntele Petrosulu dintre Moldov'a, Transilvani'a si Bucovin'a comunicatiunea se intretiene numai prin 13 passuri séu strimtori de munti; dara si acelea sunt pline de obstacule aruncate in calea omului de man'a naturei asia, câtu prin unele strimtori comunicatiunea mai este inpreunata pana in dio'a de astadi cu greutati fórté mari si adesea chiaru cu pericolulu vietiei. Prin cateva strimtori man'a omenésca de mii de ani inca nu a facutu nimicu spre a facilita comunicatiunea. Din acésta cauza câteva se trecu numai pedestru, séu in casulu celu mai bunu calare, si numai prin unele se incumeta ómenii a caletori cu cara construite iu adinsu, spre a poté strabate preste suisie si cline, cumu si alaturea cu precipisse séu abisse ametítórie, dara si acelea caletorii cutediate se intempla singuru in anotimpuri favorabili si anumie vér'a.

Itali'a e despartíta de Galli'a prin Alpi, Spani'a prin Pirenei, Elveti'a este incongiuratu din tóte partile cu munti, dintre carii cátiva multu mai inalti decâtu ai nostrii. Dara popórale aceloru staturi mai alesu in timpii moderni au facutu sacrificie enorme de bani si de poteri omenesci, spre a sparge prin obstacolele naturei si a facilita comunicatiunea. La noi tocma din contra, interesele superiori politice si strategice, cumu si altele religióse, nationali, comerciali, economice si sanitare, au fostu considerate si adoptate cá totu atâtea cauze de mare inportantia, pentru-cá obstacolele naturei nu numai se nu fia delaturate, ci inca pe unde s'ar putea, se se multiésca si asigure pentru totu venitoriulu. Asia aci urmédia se atingemu pe scurtu pedecelé omenesci.

*) Pe chartele nemtiesci Kűhhorn.

II. Pana pe la a. 1840 construirea si deschiderea de drumuri asternute, artificiale printre munti, era considerata ca una specie de tradare a patriei. Drumulu inceputu, prin passulu Turnu-rosiu-Caneni sub imperatul Carolu VI. circa inainte cu 160 de ani, nu e terminatu nici pana astadi; anume comunicatiunea dela Caneni inainte spre Râmnicu e inpreunata la mai multe puncte cu mari pericole. Drumulu dintre passulu Temisiu si Campin'a pe Valea Praovei abia s'a terminatu pe la 1862, dara si atunci nu prea bine. La drumulu dintre passulu Branu si Campulungu se lucra dela 1854, for a se fia terminatu. Drumulu celu foarte periculosu din passulu Oituzu improvisatu pe una distantia mica de trupele rusesci intrate la a. 1849 in Transilvania, se pare ca ar astepta ca se'lu continue totu acelea trupe. Aventurile drumului dintre Borsecu si Moldov'a sunt cunoscute din scrierile poetiloru moldoveni. Passulu Buzelui se afla totu in starea in care fusese pre candu a intratu oŝtea lui Mihailu eroulu pe acolo, seu pre candu a esitu oŝtea lui Emericu Tökölyi din Ardealu.

In a. 1839 una mica societate dela Sibiiu incepuse a face mici incercari de navigatiune cu plute pe Oltu pana la versarea lui in Istru. Gubernulu din Bucuresci isi dedese invoirea sa la acelea incercari. Se spune inse, ca unu fermanu venitu dela Pört'a otomana puse capetu ori-carei incercari ulterioare si ca din plutele de bradu se forma una cestiune diplomatica pe atata de serioasa, pre catu ea merita se fia classata intre faptele naive ale Abderitiloru.

Pe la a. 1840 se ridicase cestiunea deschiderei unei comunicatiuni de posta mica intre Bucuresci si Brasioyu numai de doue ori pe septemana, pentru ca scrisorile comerciantiloru si ale familiiloru romanesci care petrecea pe la apele minerali, se nu incongiure cu post'a agentiei in cate 6 dile pe la Sibiiu la Bucuresci. Dupa incercare de trei luni, cei de antaiu carii protestara contra acelei comunicatiuni de posta, nu au mai fostu auctoritatile turcesci, ci — lucru de necreditu — chiaru comerciantii, carii tie-ne ca scrisorile lor se deschidu la carantina si li se tradéza secretele. Ce e dreptu, pre catu timpu institutulu carantinei se sustinea intru tota rigórea, scrisorile se desfacea de catra directori si se afuma cu chloru, apoi éra se incheia cu sigillulu oficiale; éra mai tardiu, for a se dessigila, se gauria in modu barbaru prin una specie de machina, ca se strabata fumulu. Cu modulu acesta se nimicia adesea si efecte de valóre, precumu, cambie, bilete de ale bancei austriace, obligatiuni etc.

Din chicanele usitate pe la carantine mai remasese inca numai desbracarea persónelor si lasarea lor in vestmentulu lui Adamu, apoi afumarea toturor obiectelor.

In acelasu timpu se agerise vechi'a lege din seculii trecuti, prin care intrarea calugariloru in Transilvania éra interdisa neconditionatu, éra cartile romanesci. tocma si cele de rogatiune, se transmitea

dela fruntarie cu spese grele dreptu la guberniulu provinciale, spre a le supune la censura minutioasa, asemenea celei ce domnia pe atunci si in Russi'a. „Se nu deschidemu portile tiei la inemicii nostrii,“ era refrenulu ce se audia de ambele parti.

Ca ce progrese ar potea se faca civilisatiunea pe langa conditiuni ca acestea de comunicatiune, este cu totulu de prisosu a mai commenta. Totu asia nu mai voiu se perdu cuvente asupra celoru mai curioŝe dificultati inpreunate cu scóterea de paspórt. In fine dupa negotiatiuni aprópe infinite, in ultimulu patrariu de secolu totu se mai facu cate ceva pentru facilitarea comunicatiunei, anume prin vre-o trei passuri din cele 13, éra prin unulu are se tréca chiaru si una linia de cale ferata, care ce e dreptu, nu va misca nici unu munte din locul seu, se crede inse ca totu va mai apropia pe ómeni unii de altii.

Asia se crede. Eu nu sciu. Ceea ce pociu eu se sciu este, ca marele principatu alu Transilvaniei merita se fia nu numai cunoscutu cumu amu dice pe deasupra, ca prin fuga, ci si studiatu conformu regulelor scientiei. Spre a proba ceea ce afirmaiu aci, me voiu margini a cerceta cu acésta ocaziune mai multu numai interesele materiali, pe care le póte, avé ori-care tíera invecinata cu Transilvania. Spre acestu scopu voiu descende mai antaiu, condusu de mana prin geologii nostrii, in sinulu pamentului, si numai dupa aceea voiu esi pe suprafacia.

Insusirile geognostice ale Transilvaniei au fostu si pana acumu obiectu de studiu alu mai multoru barbati patrioti si alu catoru va straini, dintre carii nu pucini era insarcinati in epoce diverse chiaru de catra gubernulu centrale din Vien'a, ca se strabata pre catu numai se póte, la tóte ascunsele thesaure ale pamentului Transilvaniei. Resultatele studiului lor se afla tornate in óresi-care sisthema; pe mine inse me-ar duce foarte departe, déca intr'o simpla disertatiune asiu urmari preste totu sisthemele lor, cercetandu si enumerandu, de exemplu formatiunile primitive si anume de acelea care se afla in Transilvania, cumu terciarie, diluviali, alluviali, plutonice, ca-ci acestu studiu cade in competentia barbatiloru de specialitate si anume la noi in a sectiunei scientieloru. Din punctulu meu de vedere alu economiei nationale seu sociale, amu se trecu de-adreptulu la mineralie.

Pucine suntu acelea tieri in Europ'a, care s'aru potea mesura in avuti'a mineralieloru cu Transilvania. Voindu a le classifica pe acestea dupa sisthem'a adoptata in chimia, aflamu urmatóriele;

I. Din metalloide. In grup'a Sulfure (putioŝa) suntu cunoscute straturile frumóse cristalisate la Bai'a-spie si la Secarambu, éra amestecatu cu pamentu in straturi mari, in muntele Putorea (Büdös) spre passulu Oituzu, apoi in unele ape minerali. Din grup'a Carbonei se afla graphitu, anthracitu, carbune brunu si turfa la vreo patrudieci de comune; dara numai din stratulu celu immensu invecinatu cu

passulu Vulcanului se exploatădia in dilele năstre cantitati ne mai vedute pana acilea,  ra in alte trei tienuturi s'au facutu si se facu incercari cu capitaluri prea modeste. Din grup'a Silicei avem cristalu la unele locuri f rte curatu, la altele amestecatu; amethistu in diece tienuturi. Cuartiu, din care se compune parte mare a muntiloru nostri primitivi; chalcedonu in diverse parti ale tiei cu varietatile sale de carniolu, plasma, heliotropu; cremene in stance intregi la mai multe locuri; iaspis, achatu, opalu s. a.

II. Din metale. In grup'a kalium, este salitru (sal petrae) la vreo cinci comune din Secuime. In grup'a Natrium e Chlornatrium, despre care mai la vale vomu memora mai multe, apoi Natron carbonicu in cateva ape minerali. In grup'a Calcium merita t ta attentionea frumosulu gipsu cristalisatu dela comunele Secarambu, Ciernau si Sascioru; gipsu mai ordinariu se afla la multe locuri;  ra calce in diversele sale varietati, c  p tra de varu propriu disu, c  marmora, creta, stalactitu s. a. se afla in t te regiunile munt se in abundancia mare. Din celelalte grupe avem: Celestinu, strontianitu, magnesia, calce amara, talca, s rptinulu, augitu, chrisolitu (olivinu), tremolitu, asbestu, acestu din urma la trei comune in comitatulu Huned rei. La Pianulu romanescu se afla si rubinu.  ra alumine s u p tra acra in statulu naturei aflamu in trei regiuni a le tiei celu pucinu la 15 comune. Din famili'a zeoliteloru avem siepte specii; din famili'a argilei s u lutulu 10; din famili'a Feldspatu 11; din a granatelor 5; din a phengiteloru 3; din a petriloru nestimate 2, adeca zirconu la comun'a Pianu si topasu la comunele Porcesci si Gur'a-riului.

Metale grele: Din grup'a Titanu se afla anatas la Rodn'a spre Bucovin'a si rutilu la Pianu. Din grup'a ferului s'au descoperitu pana acuma 16 varietati incependu dela ferulu nativu si curatu meteoricu descoperitu in a. 1852 la comun'a Madarasu si dela ferulu magneticu aflatoriu la vreo 8 comune, pana la ilmenitu si nigrinu. De altumentrea minele de feru se cultiva in Transilvani'a din seculi antehistorici si se continua mai virtosu in muntii de catra Banatulu Craiovei si de catra Ungari'a, ceva si in partea orientala a tiei spre Moldov'a; nicairi inse nu se exploatădia in portiuni colossali c  in tienutulu Hatiegului si alu Huned rei, unde se lucra cu capitalu de milioane, atatu la feru, catu si la carbuni de p tra.

Din Manganu suntu 4 varietati; din Cobaltu 3; si Nicolu 2.

Arama curata nativa avem la Dev'a, Vetieliu, St-Dominicu, mai pucina la Secarambu, Bai'a-spriie, Casanesci, Criscioru si in muntele Fericelu la comun'a Poian'a;  ra c  minera amestecata cu altele se afla la mai multe locuri. Calitatea aramei transilvane este classata intre cele mai bune din lume.

Bismutu avem la Zlatn'a in muntele numitu Fa a-baiei.

Plumbu curatu se afla prea raru, si numai amestecatu in vreo 7 varietati, atatu in muntii apuseni, catu si la Rodn'a, la Zernesci si in Secuime.

Telluru curatu se sc te numai la Zlatn'a,  ra amestecatu cu auru si argintu, la alte 2 locuri.

Cositoriu curatu nu se afla.

Zincu in 3 varietati la multe locuri.

Antimoniu totu in trei varietati, se afla in cele mai multe tienuturi metalurgice.

Arsenicu nativu este la Zlatn'a, Secarambu, Bai'a-spriie;  ra c  fl re de arsenicu, apoi c  realgaru si c  auripigmentu la 6 comune.

Mercuriu s u argintu-viu nativu la Zlatn'a in muntii Dumbrav'a si la Baboiu; c  miniu (Cinobru) se afla si la Rud'a.

Argintu nativu si amestecatu se sc te si din muntii apuseni dela vreo 12 comune.

Auru nativu se afla in regiunile apus ne si septentrionali la vreo 24 de comune. Cultivarea acestui metalu nobile in Transilvani'a se perde cu totul intru intunereculu secoliloru; se scie numai atata, c  inainte de Daci cultivasera Agathirsii acelea mine de aur,  ra romanii lui Traianu au lasatu urme admirabili ale energiei, dara si ale setei lor de aur mai alesu in muntii dela Abrudu, Rosii'a, Zlatn'a, Buciumu, Ofenbai'a, Secarambu, Certesci, Boiti'a etc.; dara si dela romani in ce muntii apuseni ai numitei tiei isi castigasera epithetulu „de aur.” De 186 ani, de candu Transilvani'a in urmarea tractatului dela 1691 cunoscutu sub titlu de „Diploma Leopoldina,” a devenitu parte constitutiva a imperiului c  principatu autonomu, lucrarea mineloru preste totu a fostu incuragiata in mai multe moduri, si anume prin introducerea unei legi montanistice; prin urmare mine de aur s'au deschisu si mai multe. Populatiunea tienuturiloru munt se in care se sc te aur, este in partea sa cea mai mare roman sa, adusa de imperatorii romaniloru, dupa cumu se combina din unele documente istorice, mai alesu din Dalmati'a, adeca totu colonii muntene. Asia unu numeru respectabile de comune romanesci asiediate in acei munti s'au sustienutu preste 1700 de ani cu preferentia din lucrarea mineloru, si potemu dice, c  deca nu ar fi venitu preste ele mai de multe ori invasiunile din afara, de care era fortiate a se apara cu armele, locuitorii aru fi potutu fi indestulati cu starea ce'si creasera ei insii prin br ciale loru cele laborio se; dara si asia, asupriti precumu era, ei pana inainte cu dou  decennie trecea intre locuitorii cei mai avuti ai tiei. In anii din urma inse pare c  tocma pe acea parte a romanimei o ar fi ajunsu o mana neveduta a unei vindicte misterio se, pentru-c  dupa cea mai crunta lab re se nu se mai cun sca cu nimicu din ceea ce avea odata. In anii juniei mele nu era lucru raru a ved , cumu femeia de romanu iti pune de inainte farfuria de aur mas-

sivu, că se mananci de pre ea, pre candu portuln seu nationale in care ti se presentă, era de o valóre ce rivalisă cu cele scumpe facute dupa modele dileloru nóstre. Inca si pe la a. 1849, pre candu combatea si dd. Adrianu, Al. Golescu, Racovitia, Balaceanu, Dinca s. a. in liniile romaniloru din acelea tienuturi, prosperitatea loru differia fôrte multu spre bine de aceea ce se vede astadi. Se mai scôte si in dilele nóstre auru multu din sinulu aceloru munti, si datele statistice oficiali mai noue punu productiunea annale de auru in cifr'a midiulocia la 20 cantarie séu 1000 kilograme. Acelu auru inse dispare fôra urma din pungile locuitoriloru, ne lasandu in locu nici macaru petece de papiru subtire, cunoscute că bilete de banca.

Aici mai adaogemu, că in cele mai multe riuri si riuletie ale Transilvaniei apusene si septemtrionale se afla auru curatu, in grauntie, in floricele si arena merunta, din care se si spala multu, mai alesu dupa ploii torrentiali si dupa exundari. Dispare si acesta din tiéra pe canale nevedite.

In secolulu nostru s'a descoperitu si platina nativa la Pianuin arina de auru. —

— Din grupp'a resineloru aflamu electru séu succinu, cunoscutu sub numele strainu de chilibaru, la comunele Rechit'a, Beseric'a alba si Glimboc'a. S'au descoperitu destule urme si de asfaltu, céra de pamentu si pacura.

Sarea comuna. Avuti'a de sare comuna este atăt de mare in Transilvania, in câtu geologii be-trani isi formasera opiniunea, că cu sarea acestei tieri s'ar potea ajunge populatiunea Europei intregi celu puçinu una miia de ani. Straturile séu vinele de sare stau de una parte in contiguitate cu ale Romaniei, si apoi se intindu preste totu de alungulu tieriei spre Maramurasu, de unde ajungu in Galiti'a la Vielitzka. Din cele siepte saline deschise in diverse timpuri, anume la comun'a Paraid in Secuime, precumu si in laintrulu tieriei aprópe de Sibiiu, apoi la Muresiu, Turd'a, Clusielu (Cosiocna), Sicu, Desiu, doue au incetatu cu totulu de a mai lucra, pen-tru-că statulu alu carui monopolu este sarea, nu are ce face cu ea. Las' că se vende fôrte scumpa, dara apoi mai suntu vreo 20 de comune, pe unde sarea se vede in suprafăcia, éra fântani de apa sarata suntu aprópe nenumerate, de care locuitorii se folosescu candu cu permissiune de a duce din ea de cate doue ori pe septemana, candu prin prevaricatiune, de si adesea cu pericolulu vietiei. Tienuturi mari ale Ungariei isi sara bucatele cu sare dela Transilvani'a, platita inse focu de scumpa.

Avuti'a cea mare de minerale se cunósce si din multimea apelor minerali, precumu nu credu se le mai póta avé alta tiéra de aceeași intindere in Eu-ro-p'a. Ape minerali reci si calde, sulfuróse si gazóse, alcalice si sarate, se afla in numaru fôrte mare; din tóte inse cele sarate si cele acre suntu mai renumite, dara dintre cele acre abia in 21 de comune suntu

supuse pana acuma la analize chemica vreo treidiece de fântani. Ape minerali calde inca se afla la vreo sieze comune, inse numai pana la 20—25 graduri Reaumur. Cele sarate se credu a fi tóte din forma-tiunea terciaria, si coprindu afara de sare comuna (Natron) inca si alte saruri, precumu magnesia, calce cu acidu carbonicu, iodnatrium, bromnatrium, oxidulu de feru. Fontani cu apa amara suntu sieze in di-verse parti ale tieriei, sulfuróse la alte sieze, din care numai trei suntu folosite, adeca cele dela Covas'u, Rupea si Sambateni (Szombatfalva).

(Va urmă).

Discussiune istorica interessanta din societatea aca-demica.

Procesulu verbale alu sectiunei istorice din 5 Sept. 1877.

Membrii presenti: N. Ionescu, V. Babesiu, D. Sturdza, I. Hodosiu, V. Maniu, G. Baritiu și A. Odobescu.

Presiedinte: G. Baritiu.

D. Presiedinte, amintindu că sectiunea s'a ocupatu iu doue precedinti intruniri cu cetirea celoru mai esentiali parti din elaboratulu venitulu si admisu estu-timpu la concursulu premiulu Odobescu, sub titlu de: „Cercetari asupra popóraloru carii au locuitu tierile romane de a stang'a Dunarii, mai in-nainte de conquist'a acestoru tieri de catra impera-torulu Traianu; Studii etnografice, filologice si ar-cheologice, si că, osebitu de acést'a mai multi dintre membri, si anume dnii Ionescu, Maniu, Baritiu si Odobescu, l'au luatulu in parte, spre mai de aprópe cercetare, deschide discussiunea asupra acestui operatu.

D. Babesiu declara că, dupa cele audite de d-sa in lecturele cate s'au facutu, operatulu i se pare demnu de a fi luatulu in consideratiune, de óre-ce co-rrespunde cu conditionile concursulu, si totu-de-odata se invederédia a fi o lucrare seriósă.

D. Ionescu recunósce asemeni meritele acestei lucrari; lauda mai cu séma metod'a, care este o ade-verata demonstratiune scientifica, de si, dupa parérea domniei-sale, pe de-o parte, ea ajunge la o solutiune ce nu 'lu satisface, éra pe de alta, i se aréta a fi urmarita in modu inegale, de óre-ce lucrarea este inceputa cu desvoltari fôrte largi, si apoi ajunge pe la fine a se precipita conclusiunea, asia in catu se afla slabita prin acést'a grabire. Caus'a i se pare a fi chiaru insuficienti'a solutiunei, admisa de mai in-aainte, pe care autorulu n'a potutu se o sustiena pana la fine cu aceleasi desvoltari in argumentatiune.

D-sa intréba inca, déca societatea voiesce se intre indata in desbaterea ideiloru; ceea-ce d-lui crede că aru fi mai folositoriu, că-ci scopulu acestui concursu nu póte fi altulu, decatu acél'a de a se da solutiunea cea mai plausibile cestiunei de origine a Daciloru, si a se dice acumu si de catra romani ultimulu ade-veru asupra lor. Ocasionea i se arata cu atatu mai

favorabile, cu catu avemu in presentia o lucrare facuta dupa o metoda adeveratu scientifica si cà aflamu inlesnire de a acredita astu-feliu in publiculu nostru, asemenea cercetari serióse.

D. Maniu constata asemenea, cà adeveratulu meritu alu operatului de facia este metod'a cea rationale pe care o urmédia, si totu-de-odata faptulu cà s'a ocupatu cu tóte ramurile problemei; catu despre conclusiuni, domnia-sa a gasitu numai cateva, la unele din partile constitutive ale lucrarii, si chiaru acolo le-a afluato fórté pucinu desvoltate. Apoi inca a constatat, cumu-cà autorulu a datu mai multa atentiune Scitiloru decatu originei Daciloru; ceea-ce era unulu din punctele esentiali ale subiectului. Cetiune importante este de a se sci, careia din ramurile semintiei indo-europene apartienu Dacii? si intru acést'a d. Maniu se declara nu pe deplinu multiamitu de conclusiunile camu vage si camu dubie ale autorului. Póte asemeni a i se imputa, cà n'a determinatu bine originea unoru popóra, cari si ele au ocupatu parti din Daci'a, precumu Sarmati, Iazigi, etc.

D. Baritiu aduce aminte, cumu cà intr'o scurta precuventare autorulu arata, cà este gata a presenta si unu studiu asupr'a istoriei anticeloru popóra ale Daciei, si cà póte si-a rezervatu desvoltarea conclusiuniloru, pentru acelu operatu accesoriu.

D. Odobescu sustiene, cà acést'a procedere nu aru fi catusi de pucinu legitimata prin espunerea subiectului pusu la concursu.

D-sale inse i se pare cà nu lipsescu catusi de pucinu solutiuni date la problem'a pusa in desbatere; dara ele se afla espresse in modu camu rezervatu si cu o prudentia, cu o modestia, ce i se pare, din contra, demna de lauda. Daca d-sa aru avea observatiuni de facutu autorului, nu aru fi de siguru aceea, cà n'a trasu din studiele sale conclusiuni personali asupr'a materiei; lipsuri i se pare din contra a fi chiaru intr'unele parti ale demonstratiunii. Autorulu a lucratu, cu tóte desvoltarile necesarie si cu o argumentatiune scientifica fórté strinsa, partea intai, consacrata notiuniloru geografice; aci nu are decatu a'si esprime satisfactiunea. Cele-lalte doué parti, adeca originile, impreuna cu portiunea filologica si ethnologica, séu probele fisice si morali, se afla intrunite in a dou'a parte; si d-sa constata, cà si d. Ionescu, o precipitare ce i se pare a fi in detrimentulu demonstratiunei. Cu tóte acestea, ocupandu-se de originile poporului dacicu, autorulu a respinsu in modu victoriosu argumentele acelora, cari voiescu a darui pe Geti si pe Daci familiei germanice; nu totu asia de completu i se pare a fi rationamentulu in contra celticismului anticeloru popóra dunarene, in care se tractédia numai despre nepotrivitele analogii de numiri locali si se neglege acelu argumentu trasu de catra unii autori, din númerocele cutrierari ale poporului celticu séu gallicu din Oriente in Occidente si din Occidente in Oriente, unde se pretinde cà elu aru fi lasatu o colonia puternica pe malulu stangu

alu Dunarii de josu. Aci e dara o mica lacuna. Nu totu asia este tractata respingerea teoriei, care voiesce a face din Geti si Daci, parinti ai slaviloru de adi. Stabilindu dara, cà Dacii si afinii loru, Getii, nu puteau fi nici din famili'a germanica, nici din cea celtica, nici din cea slavona, autorulu se foloscesce de toti scriitorii antici spre a dovedi, cà densii locuitori ai Daciei, erau inruditi cu Thracii de dincolo de Dunare; si, lasandu sub tacere dovedile de multu tempu produse de catra altii, cum-cà Thracii nu appartineau familiei pelasgo-ellene, d-lui impreuna cu autoritatile cele mai moderne, a formatu din popórale de pre ambele maluri ale Dunarei de josu, o familia cu totulu speciale a semintiei indo-europene. Pana aci nimicu nu este nou; dara scimu cà semintia indo-européna era impartita in doué mari ramuri: cea asiatica si cea européna. Dintre acestea, asiatic'a se sub-impartia in ariana si eranica. Careia din aceste ramuri si sub-impartiri appartinea famili'a thracica séu thraco-dacica? S'a sustienutu, cà Scitii, impreuna cu Getii si cu Dacii au fostu Erani, si acésta tesa a gasitu aparatori ageri chiaru si in tiéra la noi. Autorulu nostru de adi combate acésta teoria intru ceea-ce privesce pe Daci si Geti; elu léga tóta famili'a tracica de ramur'a curatu européna din semintia indo-europena, facundu dintr'ens'a o grupa cu totulu izolata de celti, de germani si de slavoni.

Éta solutiunea noua emisa de autorulu nostru, si sustienuta, paremi-se, cu destule probe ethnografice si filologice.

Daca inse densulu a insistatu asia de multu asupr'a Scitiloru, pe care totusi ii desparte pe deplinu de famili'a tracica recunoscandu-i ca Erani, acést'a o au facutu cà se curme confusiunile ce nascéu din teori'a scriitoriloru cari, facundu din Scitii antecesorii ai slavoniloru si germaniloru, amestecau printre densii pe Dacii si pe Getii nostri. Astu-feliu se curma si mai tare tendintia de a atribui vechiloru locuitori ai tierii nóstre o origine, sau germanica sau slavóna.

Pre catu inse demonstratiunile de pana aci suntu basate pe argumentatiuni scientifique, cari tóte concurgu la solutiunea propusa de autoru, partea ultima din contra. aceea care se atinge de ethnologia séu de probele fisiologice si morali, si totu de-odata probele archeologice, totu atatu, dice d. Odobescu, aceea parte i se pare insuficiente si precipitata, dupa cumu a si constatat'o d. Ionescu. Autorulu, séu cà a fostu zoritu de timpu, séu cà elementele archeologice (de altmintrelea, trebue se marturisimu, fórté pucinu lamurite pana acumu) 'i-au lipsitu, a gramaditu in ultimele siepte pagine cele mai multe fapte despre religiunea, caracterulu si usurile Daciloru si Getiloru, cari se afla respandite prin autori si pe monumente; d-lui inse a neglesu a le grupa si a le supune la o critica comparativa si amenuntita astu-feliu, incatu dintr'ensele se póta trage dovedi pentru confirmarea teoriei ethnografice, pe care a enuntiat'o si a sprigi-

nit'o mai susu cu indestule dovedi geografice, istorice si filologice. Aci este o necontestata lacuna, care totusi, in starea actuale a notiunilor noastre archeologice, nu se p'ote imputa autorului ca unu defectu respingatoriu. Apoi, mentionandu si ore-cari in-correctiuni de stilu, si mai alesu intrebuintiarea pre frecuenta a unoru galicisimi neautorisati, d. Odobescu conchide, ca acestea din urma sunt negligente forte lesne reparabile, si ca din tote puncturile de vedere, fara de a'si insusi cu totul ideile si conclusiunile lucrarii, d-sa crede ca merita de a fi premiata.

Catu despre discusiunea in fondu a teoriei despre originea Daciloru, emisa si sustienuta de autoru, dsa este de parere, ca nu in desbateri de cateva ore aci, unde nimeni din noi nu este pregatitu si nu are la indemana unu arsenalu scientificu egale cu acela alu concurentelui nostru, putem se o intreprindemu cu unu succesu deplinu; ci, publicandu oper'a, dupa ce vomu premia-o, se lasamu si celoru dintre noi cari voru dori, si scriitoriloru competenti din afara, a desbate solutiunile ethnologice propuse de autoru.

D. Sturdza este asemenea de opiniune a se premia operatulu, inse cu conditiune, ca autorulu se indeplinésca lipsurile si incorectiunile de stilu ce s'au constatat. Dupa parerea domniei sale, concursula nu a cerutu o solutiune peremptoria si nerefutabile a unoru cestiuni ethnologice din cele mai complicate. Destulu ne este ca tractatulu ce ni se presenta, e inzestratu cu unu apparatus si cu o metoda sciintifica pe deplinu satisfactore; de aceea merita a se premia, chiaru deca i vomu fi semnalatu tote obiectiunile nostre.

D. Maniu adaoge, ca printre obiectiunile cele mai fundamentali, dupa opiniunea d-sale, este de facutu si aceea, cumu-ca autorulu n'a luat indestulu aminte analogie de totu feliulu ce existu intre poporale gete, dace, scithe, sarmate si altele din Orientele Europei cu Celtii dela Occidente, analogie cari se invederedia chiaru si in denumirile loru ethnice.

D. Ionescu persiste in ide'a sa de a se desbate chiaru acumu solutiunea, aratandu ca insusi are cateva obiectiuni de a presenta in contra-i.

D. Odobescu spune, ca de si a espresu ide'a ca discusiunea in fondu i se pare de-ocamdata prematura, totusi este convinsu ca si sectiunea, si publiculu, si mai alesu concurentele, voru avea numai se profite din opiniunile ce va emite distinsulu nostru professore de istoria dela facultatea din Iasi.

D. Ionescu spune, ca deca d-sa este de parere a se pune cestiunea pe acestu terenu, caus'a e, ca vede intr'insa o cestiune importante de origine, o cestiune patriotica. Singurele obiectiuni in care se va margini astadi, ii suntu suscitate de spusele unui scriitoru latinu contimpuranu cu invingatoriulu Daciloru, si carele a si scrisu despre Daci o carte, ce din nenorocire s'a perdutu. Acesta este istoriculu Tacitu, ale carui spuse d-sa totu-deun'a le ia in cea mai de amerunta consideratiune, si carele ne-ar

fi inlesnitu cu totulu solutiunea cestiunii, deca amu fi avutu dela densulu, asupra Daciloru, o carte ca ceea ce posedemu asupra Germaniloru. In acesta lipsa inse, dn. Ionescu va cautá se'si formodie din cartea esistente a lui Tacitu unu criteriu, spre a judeca ideile emise in operatulu ce ne-a venitu la concursu.

In timpul lui Tacitu, Dacii ni-se prezentau sub unu indoitu aspectu; mai antaiu ca unu poporu consolidatu in portiunea occidentale si nordica a Daciei, avendu cetati, o capitala si institutiuni ale sale; era pe de alta parte, ei ni se arata intr'o fase de expansiune, cucerindu seu aliandu si pe vecinii loru si totu-deodata combatendu marea putere a imperiului romana. Astu-feliu cumu ii gasimu in Tacitu*), ei de siguru, nu suntu germani, precumu nu suntu germani nici vecinii loru Sarmatii, si nici alte popora orientali pe care ei le-au subjugatu, fiindu tote, ne dice ér Tacitu, mai dispuse a se supune altoru natiuni, decatú cumu erau germanii. La acesti Daci gasimu o capitala cu unu nume compus din numirea ethnica a doue popora vecine; Sarmizegetusa, in care se recunósce numele sarmatiloru si alu getiloru. Ore nu poté trage concurentele nostru de acolo o dovéda, cumu-ca populatiunea antica a teriloru nostre era formata din o aglomeratiune de nationalitati diverse?

Aceste nationalitati (care nu erau germanice) aveau de siguru unu caracteru pucinu determinatu, se aratau dispuse a incerca influentie straine, si a suferi juguri straine; unele din ele, mai in contactu de aprópe cu grecii, s'au elenisatu; altele au statu mai barbare, dara neputendu resiste romaniloru, s'au retrasu in mare parte din naintea invasiunei loru.

Cu tote acestea, acele natiuni n'au potutu se pera cu totulu, se se evaporedie; deca o parte din ele a remasu in Dacia, lasandu caracterele loru distinctive chiar si anora din locuitorii actuali ai teriloru romane, ceilalti, din contra, cei mai multi, s'au retrasu printre fratii loru dela resaritu si dela nordu,

*) D. Ionescu intemeiedia opiniunile emise de d-sa, pe urmatóriele citatiuni din Germani'a lui Tacitu:

„Germania omnis a Sarmatis Dacisque mutuo metu aut moribus separatur . . .

„Ipsam Rheni ripam haud dubie Germanorum populi colunt, Vangiones, Tribocci, Nemetes . . .

„ . . . in commune Hertham, id est terram matrem colunt . . .

„Juxta Hermunduros Narisci, ac deinde Marcomanni et Quadi agunt.

„Nec minus valent retro Marsigni, Gothini, Osi, Burii; terga Marcomannorum Quadorumque claudunt . .

„Gothinos gallica, Osos pannonica lingua, coarguit non esse Germanos, et quod tributa patiuntur; partem tributorum Sarmatae, partem Quadi, ut alienigenis important.

„Peucinorum, Venedorumque et Fenorum nationes Germanis an Sarmatis ascribam, dubito.

„Peucini, quos quidam Bastarnes vocant, sermone, cultu, sede ac domiciliis ut germani agnant . . . connubiis mixtis nonnihil in Sarmatarum habitum foedantur. . .“

printre sarmati, printre scithi. Si ce suntu acei sarmati, acei scithi? Negresitu, dice dn. Ionescu, aceia sunt stramosii slaviloru de adi. Asia dara teori'a tracica, sustienuta de concurentele nostru, i se pare d-sa totu asia de neadmisibile, cá si esistenti'a unei limbe dacice, de óre-ce acei Daci n'au potutu vorbi alta limba, decatu unu dialectu primitiv si póte hibridu alu familiei scithice séu paleo-slavice. Intemeindu pe cuvinte de acésta natura, respingerea conclusiuniloru la care ajunge autorulu operatului, dn. Ionescu se unesce inse, cá densulu se fia premiata, recunoscéndu superioritatea metodei sciintifice cu care se serve, dara emitiendu opiniunea, ca si sciinti'a si metod'a sa suntu mai pre susu de ingeniositatea solutiunei pe care o propune.

Dn. Maniu nu se póte uni cu ideile dlui Ionescu asupra naturei ethnice a daciloru, cu atatu mai pucinu, ca testulu lui Tacitu nu ne duce nici macaru la probabilitatea asemenuirii lor cu slavii; dlui nu admite dara nici pe Daci, nici pe Sarmati, a fi fostu popóra slavone, ci este de parere ca si unii si altii au fostu mai probabile celti séu galli, precumu si populatiunile getice, congenerii lor, cari au ocupatu ambele tiermuri ale Dunarii de diosu. Inca odata, cu acésta ocaziune, d-lui semnaléda cá regretabile lacuna in operatulu concurentelui faptulu, ca nici a facutu mentiune despre stabilirea celtiloru pe tiermulu stangu alu Istrului.

D. Sturdza, nu admite nici d-sa, ca popórale gete si dace se fia apartienutu familiei slavone. D-sa nu se simte pregatitu spre a combate cu argumente istorice acésta teoria, dara emite ide'a, cumu-cá dupa legile ethnologice, fisiologice si limbistice, crede cá, daca Dacii aru fi fostu slavi, poporulu si limb'a nóstra nu aru fi lipsitu de a se slavonisa cu totulu, atunci candu, peste pucini secolu dela Traianu, populatiunea tierei nóstre s'au aflatu in contactu strinsu cu popóra slave séu pe deplinu slavonizate. Toemai fiindu-cá elementulu care s'a contopitu in elementulu latinu alu coloniiloru traiane era contrariu slavoniloru si germaniloru, toemai de aceea poporulu romanu a aflatu in sinesi o extraordinaria putere de resistentia in contra germanisarei si slavonisarei. Acea fortia de oppunere nu a existatu la Bulgari, cari de si Turani de origine, au adoptatu totu complexulu vietiei slavonesci, pe candu energiculu elementu romanu a gasitu intr'unu altu si mai energicu elementu locale (acela alu Daciloru) o taria cu totulu esceptionale.

D. Odobescu, mantienendu reservele personali ce a facutu dela inceputu in privinti'a desbaterii asupra teoriei de origine, crede cá argumentele produse de d. Ionescu nu suntu toemai bine intemeiate. Aceste argumente se potu resume in trei puncturi:

I. Numele capitalei Daciloru, Sarmizegetus'a, dovedesce, dupa d. Ionescu, o aglomeratiune de popóra din aceeaasi familia, supuse séu aliate Daciloru. Dara cine ne spune, cá in acésta denumire locale este vorb'a de Sarmati si nu de unu personagiu ore-care

numitu Sarmis, precumu gasimu in autorii vechi regi cu acestu nume, la Geti si la Thraci? In ori-ce casu, numele Getiloru figuréda si elu in cuventulu Sarmizegetusa, si d. Ionescu insusi s'a plansu intr'un'a din siedintiele trecute, cum-cá autorulu desparte pré tare pe Geti de Daci. Apoi e necontestatu, dupa tóte isvórele antice, cá Getii suntu inruditi cu Thracii. Dupa teori'a d-lui Ionescu, atunci locuitorii antichi ai aprópe-intregei peninsule balcanice aru fi slavoni. Nu crede cá d-lui va impinge conclusiunile d-sale pana la acésta extremitate.

II. D. Ionescu face din caracterulu umilitu si servile pe care Tacitu ilu atribue veciniloru orientali ai Germaniloru, unu criteriu distinctiv alu popóraloru slavone. Ele se voru simti pucinu lingusite de acésta atribuire; in ori-ce casu ea nu se póte aplica Daciloru, cari, dupa nenumerate incredintiari ale autoriloru latini, au fostu cei mai cerbicosi si mai semeti protivnici ai poporului romanu.

III. D. Ionescu pretinde cá n'a potutu esiste o limba dacica. Adeverulu e, cá pucine suntu cuvintele si numele proprii cari ne-au remasu dela acestu poporu; dara cate suntu, ele invederatu nú apartienu nici familiei limbistice germane, nici celei slavone. Din contr'a, atatu elementele filologice, eatu si cele fisiologice, archeologice si geografice, ne intemeiéda a sustiné, cumu-cá a existatu o familia speciale de popóra indo-europene in partea sudu-ostica a Europei; si cá acésta familia, fiindu póte mai pucinu numerosa si mai pucinu culta de-catu cele ce o impresurau, au ajunsu cu timpulu a se dissolve in sinulu altoru natiuni mai energice si mai culte, lasandu numai urme isolate despre densa. In speciale la noi populatiunea antica, daca si geta, cáta a remasu printre colonii romani, a incercatu influinti'a romanitatii, si abia s'au mai pastratu unele indicie fórté vage ale esistentiei sale, in sinulu poporului romanu, indicii pe care nu este pentru noi fora de importantia de a le culege cu mare atentiune. Concurentele nostru a intratu pe acésta cale, si trebue se-i tienemu séma de silintiele sale, chiaru si daca n'a potutu realisá pe deplinu program'a intru ceea ce privesce notiunile, inca asia de confuse, ale archeologiei dacice.

D. Presiedinte, constatandu cum-cá mai toti membrii presenti ai sectiunei au recunoscutu merite suficiente in operatulu de facia, spre a fi propusu la premiarea sa de catra societate cu premiulu instituitu de d. Odobescu, considera votulu sectiunei ca si datu in acésta privintia, si invita pe d. Odobescu a redacta procesulu verbale alu siedintiei de adi, si a'lu presenta societatii in calitate de raportoru, cu conclusulu: de a se accordá premiulu Odobescu in suma de doué mii cinci sute lei (2500) autorului, care a tramisu operatulu portandu dreptu devisa, urmatórea frase din Cicerone: „Sequimur probabilia, nec ultra quam id, quod verisimile occurrerit, progredi possumus, et refellere sine pertinacia et refelli sine iracundia parati sumus.“

Ca puncte accessorii, secțiunea istorică exprimă dorința ca, dacă se voru aproba de către societate concluziunile sale:

I. Se dea citire în plenul societății capitolului VIII.: „Getii și Dacii“ (pag. 56—64 b.) cu concluziunile dela pag. 676;

II. Se se tipărească operatul în Analele societății, după ce se va îndrepta stilul și se voru completa părțile semnalate că insuficiente, sub supravegherea secțiunii istorice, cu rezerva de a consimți la această autorul.

În privința părții istorice pe care o anunțiază autorul ca pregătită, secțiunea istorică își rezervă de a o lua în cercetare, când i va veni dinainte.

Sedinta se ridică seră la 6 1/2 ore.

Presedinte: G. Barițiu. Secret. ad-hoc: A. Odobescu.

Nr. 263—1877.

Procesu verbale

luat în sedinta ord. a comit. asoc. trans., ținută la 15. Sept. 1877 sub președintele dlui vice-presedinte Iac. Bolog'a, fiindu de față domnii membrii I. Dunc'a, Const. Stezariu cassariu, I. V. Rusu, I. Popescu, I. Preda, dr. Il. Puscariu, George Brateanu și P. Petrescu bibliotecari.

§ 108. Dn. Iacobu Bolog'a aduce înainte, că precum este deja cunoscutu din diuarie, adunarea gen. a asoc. ținută la Blasiu a compus un nou organu executiv al asoc., respect. nou comitetu, și în fruntea aceluia au alesu de presedinte, pe prea meritatul barbatu Tim. Cipariu, er de v. presedinte pre d-sa; arata mai departe, că după-ce dn. presedinte prin script'a, carea se va perlege la rendulu seu, s'au declarat, că până cându nu va urmă aprobarea mai înaltă, nu pôte intra în afacerile curente ale asoc., sôrtea a cădiutu pre d-sa, că se conchiame și se conduca această sedinta: viene deci a salută cu cea mai frățiescă amóre pre membrii presenti, și punendu-le la ânima interesele asoc., îi roga a'si dá totu concursulu posibilu, pentru promovarea afacerilor acestei institutiuni culturale.

Se ia spre placuta scientia.

§ 109. Totu cu ast'a ocaziune, dn. v. presedinte notifica, că după-ce nou alesulu secret. II. dr. Ios. Hodosiu absentéza pre câtu-va tempu de aici, cu conducerea afacerilor secretariali s'au insarcinatu interimalmente protop. I. V. Rusu.

Asemene notifica, că după-ce nou-alesulu comitetu, cumu și oficialii asoc. suntu deja introdusi primindu'si decretule respective, se voru face dispozițiuni, că se se transpuna charthiele, actele și protocoalele resp., în primirea nouilor oficiali, respective a secret. II., controloriului și bibliotecariului.

Se ia spre scientia cu aprobare.

§ 110. În necsu cu declaratiunea v. presedintelui de sub § 108, protop. I. V. Rusu perlege charthia dlui presedinte Tim. Cipariu ddto 8. Sept.

a. c., prin carea acelasiu dechiara, că nu va lua parte la asta sedinta, fiindu-că până la aprobarea mai înaltă, nu pôte intra în funcțiuni și afaceri curente de ale asoc. (Nr. prot. ag. 258/1877.)

Se ia spre scientia.

§ 111. Trecându-se la ordinea dilei, preșidiulu recerca pre dn. cassariu a'si presentă raportulu seu. Cassariulu Const. Stezariu perlege raportulu seu despre percepțiunile și erogatiunile asoc. pre tempulu dela adun. gen. ținută în Blasiu la 5—7. Augustu a. c. până la sedinta presente. Din acelu raportu se constata, cumu-că în restempulu numitu s'au încassatu la fondulu asoc. 1698 fl. 81 cr. și s'au erogatu 166 fl. 83 cr. (Nr. prot. ag. 261/1877.)

Spre scientia.

§ 112. Totu dn. cassariu perlege raportulu seu despre starea fondului academiei pre tempulu acestei sedintie, din carele se vede, că acelu fondu are în proprietatea sa 14,725 fl. 52 1/2 cr. (Nr. prot. 262/1877.)

Spre scientia.

§ 113. În necsu cu raporturile cassariului de sub §§-ii 111 și 112 se referéza în specialu despre tacsele încurse la asoc. și la fondulu academiei pre tempulu susu-indigitatu, adeca dela adunarea gen. trecuta până la sedinta presente a comitetului, și anume:

a) Cu ocaziunea adunarei gen. ținute la Blasiu în 5—7. Aug. c. c. au încursu în o obligatiune urb. trans., în 2 actiuni ale Albinei, și în numerariu cu totulu 891 fl. (Nr. 236/1877.)

b) Prin directiunea despart. cerc. alu Sebesiului (IV) s'au tramisu ca bani încursi pentru fondulu a. sociat. cu ocaziunea adun. gen. cerc. ținute la Poian'a în 11. Iuliu a. c. în 2 actiuni de ale banței gener. Transilvani'a și în bani gata 114 fl. 31 cr., er pentru fondulu academiei 5 fl. (Nr. 231/1877.)

c) Prin directiunea despart. cerc. dela Clusiu (X) s'au tramisu tacse de m. ord. 110 fl. (Nr. 223/1877.)

d) Au mai încursu la asoc. că tacse de m. ord. pentru diplome și prenumeratiuni la Transilvani'a pre 1877 cu totulu 183 fl. (Nr. prot. ag. 178, 211, 213, 218, 224, 225, 228, 229, 230, 237, 239, 240, 253, 254/1877.)

e) Că procente obvenitorie cu 1. Augustu a. c. după obligatiunile de statu unificate 16 fl. 80 cr., er dela actiunile banței gen. Transilvani'a 137 fl. 70 cr. (Nr. prot. 232, 234 și 238/1877.)

Se iau spre scientia.

§ 114. Protop. I. V. Rusu referéza asupra concluziunilor adun. gen. dela Blasiu de sub Nr. prot. XXX—XXXVII. relative la preliminarea și satorirea bugetului pre an. asociat. 1877/8.

Conformu concluziunilor de sub Nr. indigitați, bugetulu asoc. pre 1877/8 s'au satoritu cu următoarele positiuni:

1)	Remuneratiunea secret. I. că redact. cu	400
2)	„ „ II.	300
3)	„ cassariului	200

4) Remuneratiunea bibliotecariului	60
5) Spesele cancelariei	150
6) Pentru scrietoriu	150
7) Chiri'a pentru localitatea cancelariei	100
8) Pentru trebuintile bibliotecii	80
9) Spese extraordinare	200
10) Pentru 2 realisti stipendiu a câte 70 fl. la olalta	140
11) Pentru 2 elevi la scól'a comerciale stipendiu a câte 70 fl.	140
12) Pentru unu ascultatoriu la academi'a comerciale in Vien'a	400
13) Pentru 4 ascultatori de pedagogia a câte 60 fl., la olalta	240
14) Pentru 2 elevi la scólele agronomice in patria câte 60 fl. la olalta	120
15) Pentru unu gimnasistu din fundatiunea fostului comitatu alu Dobacei	60
16) Pentru unu gimnasistu din fundatiunea Nic. Marinoviciu sen. stipendiu	60
17) Pentru unu gimnasistu din fundatiunea Galliana	60
18) Ajutoriu pentru unu gimnasistu din fundatiunea Emiliu Basiota-Motiu Dembulu	20
19) Pentru sodalii si invetiaceii de meseria	600
20) Pentru invetiatorii distinsi in instructiunea practica a pomaritului si a gradinarit. 4 premia de câte 25 fl. la olalta	100
21) Pentru ajutorarea scóleloru rom. misere	700
22) Pentru infientiarea sectiuniloru scientifice	500
23) Subventiune pentru fói'a asociatiunei	700
24) Pentru servitoriulu cancelariei	180
Sum'a fl.	5660

Sum'a preliminară de adunarea gen. fiindu de 5908 fl. 20 cr., mai remane restu disponibil de 248 fl. 20 cr., carele este de a se folosi spre scopurile asociatiunei pentru an. cur. 1877/8.

Punenduse in ordine la discutiune susu-indigatatele positiuni, pre bazea propunerilor facute din partea referentelui respectiv, se iau urmatóriele conclusiuni:

a) Positiunile de sub Nrii 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 22, 23 si 24 se se asemeze la cass'a asociatiunei spre esolvire, dupa modulu indatinatu si pana aci, eventualmente dupa trebuintia si impregiurari, cu observarea la posit. 2, cá competentia obvenitória pe tempulu substituirei fostului de secret. II., se se esolveze in primirea substitutului respectiv.

b) Stipendiale de sub posit. 10, 12, 15 si 16 se se asemeze si pre anulu scolasticu 1877/8 fostiloru stipendiatu pre an. scol. trecut, fiind-cá acelia dupa cumu s'a constatat din documentele produse, au satisfacutu conditiuniloru recerute.

c) Pentru stipendiale vacante de sub posit. 11, 13, 14 si 17 ajutoriulu de sub posit. 18 si pentru premiale de sub pos. 20, se se publice concursu si

anume pentru stipendia cu terminulu pana la 25. Octobre c. n. a. c., ér pentru premiale de sub pos. 20, fiindu-cá acelea conformu conclusiunei adunarei gener. suntu de a se distribui numai cu finea anului scol. 1877/8, se va dispune publicarea concursului la tempulu seu.

d) Din ajutoriulu de 600 fl. de sub pos. 19 destinat pentru sodalii si invetiaceii de meseria se creara 10 ajutória de câte 25 fl. pentru sodali si 28 ajutória de câte 12 fl. 50 cr. pentru invetiacei, pentru a caroru conferire se se publice concursu cu terminulu de 25. Oct. c. n. a. c.

§ 115. Venindu la discutiune distribuirea sumei de 700 fl. de sub pos. 21 destinata pentru ajutorarea scóleloru romane misere, referentele susu-amentitu propune, cá din acea suma 200 fl. se se asemeze pentru scól'a gr. orient. de fetitie in Campeni, indata ce se va constată, cumu-ca s'a satisfacutu conditiuniloru prevediute prin conclusiunea adunarei de sub Nr. prot. XXXVIII. Ér in cátu pentru restulu de 500 fl. destinat pentru ajutorarea scóleloru romane misere, referentele propune, cá acela distribuinduse in 3 parti egali, se se puna la dispositiunea ven. ordinariate romane din Sibiu, Blasiu si Gherla. Facia cu propunerea referentelui dn. membru dr. Puscariu face contrapropunerea, cá adeca din sum'a de 500 fl. una diumetate se se puna la dispositiunea ordinariatului archidiecesanu gr. cat. din Blasiu si a ordinariat. gr. cat. din Gherla in parti egali, dupa modalitatea din anulu trecut.

Dupa-ce in decursulu discutiuniloru se mai ivira si alte pareri, in urma dn. consiliariu P. Dunc'a face propunerea, cá se se mai amane deciderea asupra acestui obiectu, cá astfelu se se póta lamuri mai bine cestiunea.

Presidiulu submitendu la votu propunerea dlui cons. P. Dunc'a cá cea mai departata, aceea se primesce cu majoritate de voturi.

§ 116. In necsu cu bugetulu de sub §§ 114 si 115 referentele I. V. Rusu aduce inainte cererea dlui George Popescu, relativa la acordarea unui ajutoriu pentru tiparirea opului seu intitulatu: „Cursu elementariu de istoria literaturii romane,” si propune, cá amentit'a cerere se se resolve conformu conclusiunei adunarei gen. de sub Nr. prot. XL.

Se primesce.

§ 117. Referentele da cetire punct. XLIV. din protoc. adun. gen., din carele se constata, cumu-cá dn. presiedinte alu asoc. Tim. Cipariu a donatu cu ocaziunea adun. gen. unu losu de statu in valóre de 500 fl. (seria 1001 Nr. de castigu 16 din 15. Martiu 1860) dispunendu, cá acea donatiune se stea sub administrarea asoc., ér venitululu anuale (din couponi) si celu eventuale alu sortirei se se impartia egalemente intre fundulu asociatiunei ca atare, intre fondulu academiei rom. de drepturi, si intre fondulu teatrului.

Comitetulu iea spre placuta scientia donatiunea

amentita si dispune, cá se se recerce cassariulu asoc., cá despre donatiunea acésta, cá si despre fundatiunea Galliana se porte evidentiala deosebita, respective se se administre si manipuleze separata. Totu-deodata se se incunoscintieze si comitetulu fondului de teatru despre donatiunea facuta de dn. presiedinte, cumu si despre dispositiunea relativa la impartirea venitului aceleia in parti egali, pentru fondurile susu-indigitate, cu acea observare, cá partea obvenitória pentru fondulu de teatru, se va administrá la tempulu seu in primirea respectivului comitetu.

§ 118. Tenerulu Ioane Pamfilie, ascultatoriu de tehnica in Vien'a, tramite la comitetulu asociat. suplic'a sa, adresata societ. Transilvani'a din Bucuresci, relativa la obtinerea unui stipendiu, cu aceea rogare, cá cererea resp. se se recomande numitei societati. (Nr. prot. 256/1877.)

Se decide: a se inaintá pre langa recomandare la comit. societatiei Transilvani'a.

§ 119. Tenerulu Emil. Popoviciu, ascultatoriu de tehnica in Vien'a, cere a i-se dá unu atestatu despre aceea, cá cá studente in scóla reale de aici, a fostu stipendiatu din partea asociat, si cá atare se se recomende societatiei Transilvani'a pentru obtinerea vreunui stipendiu. (Nr. 259/1877.)

Se acórda cererei respective.

§ 120. Dn. secret. I., G. Baritiu notifica, cumu cá a primitu provocare dela presidiulu museului pentru cunoscintia poporaloru (Museum für Völkerkunde) din Lipsi'a, cá se'i comunice schitie despre costumele romanesci in generale, si in speciale despre costumele de langa Muresiu dela Aradu si dela Resítia. Din acestu incidentu numitulu domnu face intrebarea, déca comitetulu asociatiunei nu ar fi aplecatu a luá dispositiuni pentru compunerea, déca nu tocma de una mica espositiune exclusivu de costume romanesci de celea mai frumóse, séu incaí de caracteru anticu, celu pucinu pentru una colectiune de photographie ilustrate cu tóta fidelitatea?

Comitetulu considerandu importantia obiectului din cestiune decide: a esmite din sinulu seu una comisiune, carea luandu obiectulu la unu studiu seriosu, se viena cu propuneri meritórie la siedinti'a venitória. De membrii ai numitei comisiuni se alegu I. Popescu, dr. Il. Puscariu, I. Preda si G. Brateanu.

§ 121. George Sioneriu, parochu in Sasúchizu, cere a se acórda unu ajutoriu din fondulu asociat. pentru Zach. Costea, sodalu de cismariu. (Nr. 246,

Se decide a i-se rescrie, cá sodalulu amintitu doritoriu de a obtiené vreanu ajutoriu din fondulu asoc., se se indrumeze a concurge la ajutoriale destinate pentru sodalii de meseria, pentru a carora conferire s'au dispusu a se publica concursu pana la 25. Octombre a. c.

Verificarea acestui procesu verbale se concrede domniloru membrii Dunc'a, Popescu si dr. Puscariu Sibiu, datulu de susu.

Iacobu Bolog'a, Pentru secretariu
presiedinte. Ioane Rusu.

S'a perlesu si verificatu, Sibiu 17. Sept. 1877.
P. Dunc'a mp. I. Popescu mp. Dr. Il. Puscariu mp.

BIBLIOGRAFIA.

Cartile dein editur'a Seminariului Archidiececanu in Blasiu.

(Urmare.)

Dein editur'a libreriei.

Grube A. W., Biografii romane trad. de N. Petra Petrescu	fl. cr.
Laurianu A. T., Istori'a Romaniloru	— 50
Velceanu M., Educatiunea de scóla si casa	— 30
Map'a Europei, proiect. si desemn. de B. Kozenn, trad. de I. M. Moldovanu, 140 cm. lata si 120 cm. inalta, pe pandia in mapa	— 36
Semigloburile séu Cart'a globului pamentescu, 131 cm. lata si 110 cm. inalta, pe pandia in mapa	5 50
	4 50

Tece de scrisu pentru scóla.

0 Dictando, germanu séu latinu, 1 1/2 cóla, invel. col., (rism'a 320 buc.)	2 10
1 Dictando, germ. séu latinu, 2 cóle, invel. col. (rism'a 240 buc.)	2 —
2 Dictando, germanu séu latinu, 8 foi tari, invel. veneta	4 20
3 Dictando cu marge, 12 foi tari, invel. ven.	6 10
7 Tece de scrisu pentru incepetori cu linii largi duple (pentru instruct. dupa metod'a de scrisu si cetitu), 8 foi, invel. alba	3 90
8 Tece pentru matematica neliniate, 8 foi tari, invel. ven.	3 90
10 Tece pentru clasele superiori, formatu quartu mare, 12 foi	15 —
11 Tece pentru clasele superiori, formatu quartu mare, 24 foi	27 —

Abecedarie.

Abecedariu, editiunea noua (sub tipariu).	
Antai'a carte de lectura si invetiatura pentru scólele poporale rom. de I. Popescu. Edit. III. leg.	— 25
Conductoru la aplicarea antaiei carti	— 10
Rosiu T., Tabele de parete (20) cu tipuri colorate si indreptariu langa densele	3 50

Carti de lectura.

Munteanu G. J., Carte de lectura romanésca pentru clasele gimn. inf. si reali I—IV.	— 50
Popescu J., A dou'a carte de lectura si invetiatura pentru scólele popor. rom. Edit. II. leg.	— 80
Romanu Vis., Carte de lectura rom. pentru scólele rom. prim. Edit. IV.	— 45
Rusu I. V., Carte de lectura pentru clasele gimn. infer.	— 60

(Va urmá.)